

Fondator:

Mitropolitul  
ANDREI  
ŞAGUNA

1853

# Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMANA A SIBIULUI

Anul 147

SIBIU

15 martie

Nr. 11-12

1999

## Postul și omul cel nou (Marcu 2, 18-22)

Cei trei evangheliști sinoptici păstrează două sentințe ale Mântuitorului privitoare la post (Mc 2, 18-22, Mt 9, 14-17, Lc 5, 33-37), rostite ca răspuns la o întrebare pe care I-au pus-o ucenicii lui Ioan (după Matei) și cărturarilor și fariseii (după Marcu și Luca). Redăm în continuare cele două cuvinte ale Mântuitorului după textul cel mai vechi, anume Evanghelia după Marcu: „Ucenicii lui Ioan și ai fariseilor postea și au venit și i-au zis Lui: De ce ucenicii lui Ioan și ucenicii fariseilor postesc, iar ucenicii Tăi nu postesc? Și Iisus le-a zis: Pot, oare, prietenii mirelui să postească cât timp este mirele cu ei? Câtă vreme au pe Mire cu ei, nu pot să postească. Dar vor veni zile, când se va lua Mirele de la ei și atunci vor posti în acele zile. Nimeni nu poate lua haina veche petică dintr-o bucată de stofă nouă, iar de nu, peticul nou va trage din haina veche și se face o rupătură și mai rea. Nimeni, iarăși, nu pune vin nou în burdufuri vechi, iar de nu, vinul nou sparge burdufurile și vinul se varsă și burdufurile se strică; încât vinul nou trebuie să fie în burdufuri noi”. (Mc 2, 18-22).

Dacă în relatarea care precede cuvintelor de mai sus Evanghelistul Marcu ne spune că fariseii și cărturarii, văzând că Iisus a intrat în casa vameșului Levi și stă la masă cu alți colegi de serviciu și prietenii ai gazdei, îi întreabă pe ucenicii de ce mânâncă învâtorul lor cu vameșii și cu păcătoșii, în versetul 18 îi vedem apropiindu-se de Mântuitorul pentru a-L întreba direct de ce ucenicii Lui nu în anunt post pe care ucenicii Sf. Ioan și ai fariseilor îl țineau în ziua aceea. Despre ce post era vorba nu știm. Știm însă ce semnificație deosebită avea postul pentru iudeii credincioși: „Postul era în genere expresia unui sentiment de umilire și supunere sub voia lui Dumnezeu înbinat cu o intristare adâncă a sufletului din cauza păcatelor comise și în același timp și un mijloc foarte potrivit pentru a se pregăti pentru o viață plăcută lui Dumnezeu”. (V. Gheorghiu, Sf. Evanghelia după Matei, p. 330). De obicei postul era însoțit de forme externe tradiționale de manifestare a dolului (cf. I Reg 7, 6; III Reg 21, 27; Ier 36, 3-9; Iona 3, 4-10; Dan 9, 3-19; Ioil 1, 13-14; 2, 12-13, 15-17). Legea mozaică prevedea doar o singură zi de post pe an, în cursul sărbătorii Ispășirii, care avea loc toamna în ziua a zecea a luni kipur (Levitic 16, 29; Fapte 27, 9). Cu timpul, zilele de post s-au înmulțit. După exil s-au mai impus patru zile de post obligatoriu (Zah 8, 19). De asemenea, sărbătorirea unor evenimente istorice sau rugăciunile de cerere erau de multe ori însoțite de post. În cererile fariseilor s-a impus obiceiul postului bisăptămânal, luna și joia (vezi Lc 18, 12). Ucenicii lui Sf. Ioan Botezătorul, care formau un grup important în vremea activității Mântuitorului și mult timp după aceea, aveau și ei rânduieli cu privire la post atât datorită pildei și învățăturii dascălului lor (cf. Mt 3, 5; 11, 18), cât și din cauza întemnițării acestuia.

În răspunsul Său la întrebarea pe care I-au pus-o fariseii Mântuitorul evidențiază două realități: pe de o parte, spune în versetele 19-20, postul nu se potrivește cu situația actuală a ucenicilor, care se bucură de prietenia Mirelui; pe de altă parte postul presupune o înnoire generală a omului, pentru că altfel se aseamănă cu un petic nou la o haină veche sau cu vinul nou pus în burdufuri vechi (21-22).

În prima parte a răspunsului, Mântuitorul face aluzie la un cuvânt pe care însuși Sf. Ioan îl spusese ucenicilor săi despre Sine: „Nu sunt eu Hristosul, ci sunt trimis înaintea Lui. Cel ce are mireasă este mire, iar prietenul mirelui, care stă și ascultă pe mire, se bucură cu bucurie de glasul lui. Deci această bucurie a mea s-a împlinit. Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez”. (In 3, 28b-30). Trebuie să menționăm că termenul „Mirele” nu este folosit nici în Vechiul Testament, nici în Iudaism cu sens mesianic; se găsește, însă, în Noul Testament în legătură cu reprezentarea Bisericii ca „Mireasă” a lui Hristos (vezi Apoc 21, 2-9; 22, 17; cf. Efeș. 5, 25-27) și mai târziu în iconografia Bisericii. Trecerea de la imaginea mirelui la cea a Mirelui-Hristos se face în versetul 20, unde se spune că starea aceasta de fericire de care se bucură acum ucenicii se va încheia cândva, și nu oricum, ci în mod neașteptat căci Mirele „se va lua de la ei” (20, 20). Verbul grecesc folosit aici de Sf. Marcu (apairo) are sensul de răpire violentă. Verbul mai apare în Noul Testament doar aici și în texte paralele, dar este semnificativ faptul că îl întâlnim în ls 53, 8 (s-a luat de pe pămant viața Lui). Avem aici prima vestire a patimilor și morții Mântuitorului din Evanghelia după Marcu.

„Și vor posti în acele zile” (2, 20b) — Despărțirea de Domnul va fi pentru ucenici foarte dureroasă; va urma apoi pentru Apostoli și pentru ceilalți ucenici o perioadă de mari încercări, de persecuții, de intristări. Toate acestea vor constitui tot atât de motive de post. Determinarea temporală „în acele zile” nu se referă doar la timpul scurs între arestarea Mântuitorului și Învierea Sa, cum preferă să o interpreteze cei care nu înțeleg rostul postului în viața duhovnicească, ci caracterizează întreaga perioadă a Bisericii de la Înălțare până la sfârșitul lumii. Atunci

va avea loc, într-un mod definitiv și deplin, solemnitatea nunții Mielului cu Biserica Sa (cf. Apoc. 21, 2-9; 22, 17), eveniment inaugurat și pregustat încă din timpul petrecerii Mântuitorului pe pământ. Până atunci, Mirele creștin nu este răpit; există chiar pericolul de a-L pierde definitiv. Sunt deci motive serioase de intristare, de veghe și de post. Postul Sf. Ioan și al ucenicilor săi era destinat pregătirii oamenilor pentru primirea Mirelui-Hristos. „Pocății-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor”, spunea Sf. Ioan celor ce îl căutau în pustie (Mt 3, 2; cf. Mc 1, 4; Lc 3, 3, 8). Substantivul românesc „pocăția” este traducerea grecescului „metanoia”, care înseamnă schimbare a minții, adică a modului de gândire, convertire. Schimbarea minții, lepădarea mentalităților și obișnuințelor vechi, deschiderea minții și a inimii spre primirea mesajului Evangheliei constituie etape absolut necesare pentru dobândirea calității de cetățean al Împărăției lui Dumnezeu. Sf. Ioan știa bine aceste lucruri și de aceea toată activitatea lui se poate caracteriza ca o chemare la pocăția și post în vederea primirii lui Hristos. Dovadă a importanței deosebite pe care o dădea Sf. Ioan postului este chiar exemplul său personal, dar și adoptarea unor rânduieli speciale cu privire la post de către ucenicii săi (cf. Lc 5, 33; Mc 2, 18).

Înțelesul celor două pilde din versetele 21 și 22, luate din viața de toate zilele, în legătură cu tema postului, se determină prin două adjective: „vechi” și „nou”. Postul ucenicilor lui Ioan (a aceluia care nu au înțeles nimic din mesajul dascălului lor) și al fariseilor aparține unei economii religioase vechi; Mântuitorul, însă, prin intruparea, viața, învățătura și Jertfa Sa a inaugurat o nouă economie religioasă în lume. În această nouă economie postul va fi determinat în primul rând marea taină a morții și Învierii Mântuitorului. Postul va fi mijloc de pregătire pentru participarea la taina morții și Învierii Domnului în Taina Sf. Botez (cf. Didahia 7, 4; Rom 6, 4; Col 2, 12), pentru întâlnirea cu Hristos Cel Euharistic și pentru unirea cu Hristos-Mirele eshatologic. Acești ucenici ai Sf. Ioan și fariseii menționați de Sf. Marcu nu au capacitatea să-L înțeleagă pe Iisus și să vadă în El pe Mirele mesianic. Și aceasta pentru că nu au înțeles sensul pocăției la care îi chema Sf. Ioan. Antiteza dintre „vechi” și „nou” din versetele 21 și 22 subliniază alipirea lor de cele vechi, alipire care generează neputința de a înțelege nouitatea pe care o aduce Iisus. Dar sensul acestei antiteze nu se reduce la atât; ea ni se adresează și nouă astăzi. În nici un caz însă nu poate postul nostru să fie ca un petic nou pe o haină veche, nu poate să fie o faptă cu conținut nou „lipită” pe un mod vechi de viață. Ceea ce transmite Mântuitorul în aceste cuvinte este necesitatea unei înnoiri generale a omului, necesitatea schimbării minții și adoptării unui nou mod de viață în cadrul căruia postul și nu apară ca ceva exterior și fără legătură cu partea lăuntrică a omului, ci să aparțină organic omului „nou”. Creștinismul nu reprezintă o „reparație” în anumite puncte a iudaismului, așa cum susțin mulți vrăjmași ai săi, ci o nouă creație. Sf. Ap. Pavel spune: „Dacă este cineva în Hristos, este faptură nouă; cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi”. (II Cor 5, 17). Acest cuvânt al Apostolului Neamurilor constituie cea mai potrivită tălcuire la cuvintele Mântuitorului din Mc 2, 21-22 care, plecând de la o întrebare legată de post, lămuresc ce este vinul cel nou al creștinismului și necesitatea existenței unor vase noi capabile să-l primească (cf. Mc 2, 22).

Astăzi, din nefericire, majoritatea celor care se consideră creștini și care pretind că sunt ucenici ai lui Hristos ignoră postul sau, mai rău, îl disprețuiesc și îl desconsideră pe cei care postesc. Postul, însă, nu trebuie neglijat sau considerat ca lipsit de importanță pentru mântuire. Mântuitorul însuși a postit în multe împrejurări și a rânduit obligativitatea postului pentru cei ce-l vor urma: ucenicii Săi „vor posti” (Mc 2, 20). Aceasta este atât o profeție, cât și o poruncă. Apostolii și ceilalți ucenici, creștinii din toate timpurile, trebuie să postească pentru că Mirele s-a luat de la ei și pentru că așa a poruncit Mântuitorul (cf. Mt 6, 16-18, unde se subliniază iarăși nouitatea postului creștin: „Când postiți nu fiți ca fărtâncii... Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatăl tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplătiție”). Și știm că, încă de la începuturile Bisericii, în ciuda climatului de bucurie pascală care caracteriza comunitatea creștină primară, ucenicii aveau rugăciunea cu postul (cf. Fapte 13, 2-3; 14, 23). Noi ne aflăm într-un timp de așteptare a venirii Mirelui-Hristos. Într-un asemenea timp suntem chemați la pocăția, la o schimbare a minții, a mentalităților omului vechi, la lepădarea omului vechi și la îmbrăcarea în omul cel nou în Hristos. Iar pentru a ne transforma avem nevoie și de post; trebuie să împlinim cuvântul Mântuitorului Care a zis că ucenicii Săi „vor posti”. A refuza postul înseamnă neascultare de porunca lui Hristos, iar neascultarea de Dumnezeu duce la pierderea Harului și a binecuvântărilor Sale.

DANIEL MIHOC

## S. Sa Papa Ioan Paul al II-lea va vizita România

La invitația Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist cu acordul Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, S. Sa Papa Ioan Paul al II-lea va face în cursul lunii viitoare, mai precis între 7-9 mai a.c. o vizită în România.

Este pentru prima dată când un suveran pontif vizitează România și în același timp este pentru prima oară când se vizitează o țară eminentă ortodoxă.

La 12 februarie 1999, la câteva zile după ce Sf. Sinod a adoptat hotărârea privitoare la o eventuală invitație a Sf. Părinte de a vizita România, hotărârea care prevede expres că: „P.F. Părinte Patriarh Teoctist poate adresa Papei invitația de a vizita România, în baza relațiilor ecumenice internaționale ale B.O.R. cu Biserica Romano-Catolică și în spiritul ospitalității românești”. P.F. Patriarh Teoctist i-a adresat invitația oficială de a vizita țara noastră. În invitație se arată între altele că: „în spiritul relațiilor frățești statornicite de multă vreme între Biserica Romano-Catolică și Biserica Ortodoxă, marcate atât de dureros de despărțirea de la începutul acestui mileniu, adresăm Sanctității Voastre invitația frățească de a face o vizită Bisericii Ortodoxe Române într-un viitor apropiat”.

Vizita, continuă scrisoarea P.F. Patriarh, „Vă va da posibilitatea de a cunoaște nemijlocit chipul unei Biserici adânc înrădăcinată în credințioasă față de Hristos și integrată în mod plenar în Biserica Ortodoxă Universală”. Biserica Română este conștientă deopotrivă de datorica care îi revine de a mărturisii Ortodoxia pe pământul românesc și de necesitatea refacerii unității creștine, prin dialog ecumenic cu Biserica Romano-Catolică și cu celelalte comunități creștine.”

Sunt arătate apoi și problemele care vor fi abordate și în special cele legate de situația actuală a

creștinătății și a lumii în general. Scopul principal al întâlnirii este cu siguranță rugăciunea comună către Hristos Domnul ca să binecuvânteze Biserica Sa și întreaga lume cu dragostea Sa, căci numai El poate mântui lumea — se arată în încheierea scrisorii trimise Sf. Părinte.

După primirea acestei invitații, Cancelaria Vaticanului, prin Mons. Joaquin Navarro Valls a anunțat faptul că invitația a fost acceptată și că deci Papa Ioan Paul al II-lea va vizita România. Exact la o lună de la trimiterea invitației, la 12 martie, S. Sa adresa P.F. Părinte Patriarh o scrisoare de răspuns. În preambulul ei se specifică faptul că S. Sa „acceptă din toată inima invitația Părintelui Patriarh”, și arată că „este bucuros de a face o călătorie în România la începutul lunii mai a.c.”.

În scrisoarea de răspuns este schițat în mare și programul vizitei: „o dată ajuns la București pe 7 mai, voi fi bucuros să salut pe Prea Fericirea Voastră și să avem un moment de rugăciune în Catedrala Prea Fericirii Voastre. În după-amiaza zilei de sâmbătă 8 mai, voi fi bucuros să vă vizitez la Patriarhie, iar duminică dimineața, 9 mai voi asista la Sf. Liturghie săvârșită de Prea Fericirea Voastră, alăturându-mă astfel rugăciunii întregii comunități ortodoxe”, specificând apoi și faptul că „mă bucur de asemenea să află că Prea Fericirea Voastră are intenția de a onora cu prezența Sf. Mesă pontificală pe care o voi celebra în după-amiaza zilei de duminică”.

S. Sa amintește și intenția Sa de a se întâlni cu episcopii romano- și greco-catolici, precum și cu credincioșii catolici din România, și își exprimă speranța că întâlnirile pe care le va avea în România „vor fi semne ale bucuriei și ale speranței pentru toți ucenicii lui Hristos...”

„În așteptarea pășirii mele pe teritoriul României, pământ al unei mari tradiții spirituale”, mă rog Duhului Sfânt să pregătească inima tuturor credincioșilor, astfel ca vizita mea și dialogurile pe care le voi avea să aducă „roade bogate”, se arată în încheierea scrisorii de răspuns a Suveranului Pontif. După primirea acesteia la București au avut loc convorbiri bilaterale ortodoxe-romano-catolice pentru a studia în amănunt programul vizitei papale, convorbiri la care au luat parte și reprezentanții ai Statului Român. Nu trebuie uitat faptul că S. Sa a primit invitații de a vizita România și din partea Statului Român, dar protocolul Vaticanului stipulează faptul că Papa nu poate vizita o țară, mai ales necatolică, decât cu acordul și cu invitația expresă a Șefului Bisericii majoritare a acelei țări.

Suntem încrezătorii în faptul că vizita va avea rezultate pozitive și va duce la întărirea relațiilor ecumenice și frățești dintre cele două Biserici surori, Ortodoxă și Romano-Catolică, precum și la îmbunătățirea relațiilor cu Biserica Greco-Catolică din România.

S. Sa va avea posibilitatea ca să vadă la fața locului o Biserică Ortodoxă vie și lucrătoare, adânc ancorată în tradițiile milenare ale neamului românesc, o ierarhie și un cler angajat în misiunea sacrală de realizare a Împărăției lui Dumnezeu pe pământ și un popor român creștin și ortodox atașat de Sf. Biserică și de valorile nepieritoare ale Ortodoxiei. „Desigur, această vizită va avea urmări benefice și pentru ierarhii, clerul și credincioșii catolici din România. Să-i urăm un „Bun venit” S. Sale Papei Ioan Paul al II-lea în România, fiind primul Papă slav ce vizitează o țară latină ortodoxă.”

† VISARION RAȘNĂREANU  
EPISCOPI-VICAR  
SIBIU

## Enciclica papală „Fides et Ratio”

În toamna anului 1998, papa Ioan Paul al II-lea a adresat episcopilor Bisericii catolice o importantă „scrisoare enciclică”, în care abordează pe larg problema raporturilor dintre credință și rațiune. Aceasta scrisoarea a fost publicată în cadrul numărului special (supliment al nr. 42 din 20 octombrie 1998) al ziarului „L'Osservatore Romano”, dedicat aniversării a 20 de ani de pontificat al papei Ioan Paul al II-lea.

Cunoscând exagerările medievale specifice atât lumii catolice care a socotit filozofia o „ancilla Theologiae”, cât și celei protestante raționaliste, care a idolatrizat rațiunea, lansând teoria demitologizării, este desigur interesant de aflat care este astăzi, în pragul mileniului trei, viziunea papală asupra acestei probleme cu adevărat majore pentru întreaga creștinătate.

Nu este lipsit de semnificație nici faptul că, tot în toamna anulului trecut, a avut loc la Vatican, un simpozion asupra încheierii, dându-se prin aceasta să se înțeleagă că Biserica romano-catolică dorește să întâmpine anul 2000 cu o conștiință purificată. Expresia am preluat-o din documentele formulate cu prilejul acestui simpozion.

Vom căuta să evidențiem, în cele ce urmează, idei și concepte din această enciclică. Dată fiind însă larga extindere a documentului, vom proceda la prezentarea sa pe capitole, cum de altfel și este redactat.

Fiind vorba de o „scrisoare enciclică”, aceasta începe cu o scurtă întâmpinare, prin care autorul se adresează episcopilor Bisericii catolice, „frați întru episcopat”, cum îi denuște papa.

Întâlnim aici o formulare demnă de remarcă, potrivit căreia „credința și rațiunea sunt ca două aripi care permit sufletului uman să se înalțe spre contemplarea adevărului”. Dumnezeu însuși fiind Acela care a pus în inima omului dorința de a cunoaște adevărul, pentru ca în final să-L cunoască pe El însuși și cunoscându-L să-L iubească, iar în felul acesta omul putând să atingă și

plenitudinea cunoașterii de sine însuși.

După această foarte scurtă adresă urmează introducerea, care are drept generic preceptul înscris pe frontispiciul templului de la Delfi: „Cunoaște-te pe tine însuși”.

1. O primă constatare pe care o face autorul enciclicii este aceea că atât în Orient, cât și în Occident s-a manifestat, pe tot parcursul secolelor, o preocupare aparte privind cunoașterea adevărului. Înzeștră de Dumnezeu cu rațiune, omul și-a pus întotdeauna întrebări fundamentale cu privire la propria sa existență și a lumii în mijlocul căreia i-a fost hărăzit ca să trăiască.

„Cine sunt eu?”, „De unde vin și încotro mă duc?”, „Cum se explică prezența răului în lume?”, „Ce va fi după această viață?” — iată câteva întrebări pe care le găsim în sursele sacre ale diferitelor religii: în primul rând, în scrierile biblice ale lui Israel, dar și în Vede, în Avesta, în scrierile lui Confucius, ale lui Lao-Tze, în cuvântările lui Buddha. Aceleași întrebări le putem recunoaște și în poemele lui Homer, în tragediile lui Euripide și Sofocle, în tratatele filozofice ale lui Platon și Aristotel.

Aceste întrebări au o sursă comună: căutarea sensului existenței, care se manifestă de totdeauna în inima omului. De răspunsul la aceste întrebări a depins însăși orientarea oamenilor în viață, în mijlocul colectivităților unde le-a fost dat să trăiască.

2. Biserica nu a fost străină de toată această căutare și năzuință spre adevăr. În Misterul pascal, ea a primit darul adevărului ultim asupra vieții, astfel că ea dintr-un început se află în pelerinaj pe drumurile lumii spre a vesti că Iisus Hristos este „Calea, Adevărul și Viața” (In. 14, 6). Printr-diversele slujiri pe care ea este datoare să le ofere umanității, există una care îi angajează responsabilitatea de o manieră particulară. Aceasta este „diaconia” adevărului, adică slujirea cauzei adevărului. Pe de o parte, această slujire înseamnă pentru

ea că este datoare a angaja întreaga comunitate a credincioșilor în efortul general uman pentru aflarea adevărului. Pe de altă parte, ea este obligată a atenționa că orice certitudine câștigată în bălta pentru adevăr, nu este decât o etapă a urcușului către adevărul deplin care se va manifesta în descoperirea finală a lui Dumnezeu, „pentru că acum, noi vedem ca într-o oglindă, ca în ghicitoare, iar atunci vom vedea față către față. Acum eu cunosc doar în parte, iar atunci voi cunoaște în întregime, așa cum eu însumi îmi sunt cunoscut” (I Cor. 13, 12).

3. Reflectând asupra permanenței strădăniilor umane de a cunoaște adevărul, înstățătorul Bisericii romano-catolice afirmă că omul posedă resurse multiple spre a stimula progresul în această direcție. Printre acestea se află filozofia, care contribuie în chip direct la formularea întrebărilor despre sensul vieții, dar și la conturarea răspunsului la această întrebare. În mod cert, filozofia a influențat mentalitatea oamenilor și a determinat dezvoltarea culturii și civilizației în Orient și Occident. Vehiculul de care se folosește filozofia în cercetarea și aprofundarea adevărului este rațiunea. Biserica, subliniază suveranul pontif, nu poate decât să aprecieze eforturile rașunii pentru atingerea obiectivelor care să facă existența personală mai demnă, iar în filozofie ea vede mijlocul de a cunoaște adevărurile fundamentale privitoare la existența omului. În același timp, ea consideră filozofia ca un ajutor indispensabil pentru a aprofunda înțelegerea credinței și pentru a comunica adevărul Evangheliei celor care nu-l cunosc încă și mai ales unei anumite categorii dintre aceștia, care sunt intelectualii.

Iată o exprimare pozitivă la adresa filozofiei, care fără a mai fi definită drept slujnică a Teologiei este recunoscută ca o ajutorătoare și sprijinătoare a acesteia.

(Continuare în pag. a 2-a)  
Pr. prof. DUMITRU ABRUDAN

Viețile Sfinților ne arată un număr mare, dar totdeauna sigur, de căi ce ne conduc spre mântuire, cu influență puternică asupra vieții duhovnicești a credincioșilor. De-a lungul veacurilor creștin, ele au folosit ca mijloc de întărire în credință, de menținere a evlaviei, de luminare, de sfințire, de schimbare în bine, de încreștinare și de desăvârșire.

Sfântul Efrem Sirul este unul dintre cei mai distincți bărbați duhovnicești, pe care i-a dat Biserica Ortodoxă din Siria. Viața, învățătura și scrierile sale, ni-l prezintă ca fiind înzeștrătat cu mari calități

## Sf. Efrem Sirul

(306-373)

morale și intelectuale. Poet, autor al tratatelor despre „Curăția Maicii Domnului”, rugăciuni, cuvântări înflăcărate, un aspru nevoitor, iubitor de viață înaltă duhovnicească, un om al rugăciunii.

A strălucit prin țecere (nu a clevețit), rugăciune neîncetată, bunătate, lacrimi, pacea cu Dumnezeu și cu oamenii, modeste în toate și smerenie. Nimeni nu l-a văzut mă-

nios sau răzând. Fapt care pe bună dreptate, a determinat pe pictorii să-l prezinte pe icoane, purtând în mână un sul de papirus, pe care scrie: „Râsul și înrăzneața despart pe om de Dumnezeu”. Hrana lui era paine de orz și legume uscate. Nu bea decât numai apă. Era numai piele și oase, mic de talie, îmbrăcat săracios și fața mereu scaldată de lacrimi.

Marele părinte ascet, numit și „Alăuta Duhului Sfânt”, s-a născut în anul 306, în satul Sisan, în Siria. (Continuare în pag. a 2-a)  
Ierodiacon CIOBĂCĂ TEOFILACT,  
Mănăstirea Putna



## Schimonahul Antonie Focșăneanu

— Un vrednic monah prodromit —

Unul dintre vrednicii monahi români, din Schitul Prodromul de la Muntele Athos, care a împletit spiritualitatea monahală cu erudiția și sentimentele patriotice profunde, a fost schimonahul Antonie Focșăneanu, de la nașterea căruia s-au împlinit 150 de ani în 1998.

Originar din Focșani, viitorul schimonahul Antonie s-a născut la 12 martie 1848 în familia lui Nicolae și Ecaterina Vasiliu, primind la botez numele Anghelachi (Biblioteca Schitului Prodromul, Ms. nr. 61); învăța la școala din orașul natal, fiind un elev eminent. Astfel că, după alegerea lui Alexandru Ioan Cuza, atât domnitor al Moldovei cât și al Țării Românești, elevul Anghelachi a fost rânduit de profesorul său să citească un Cuvânt la alegerea primului domnitor al Principatelor Unite Române Alexandru Ion I-Iu, la 1859 februarie („Telegraful Român”, 3—4/1987, p. 3), care urma să fie rostit la 5 februarie, cu ocazia trecerii domnitorului prin Focșani. Din cauza timpului nefavorabil, elevul n-a avut fericitul prilej de a-l pronunța discursul, dar l-a păstrat, ducându-l cu sine la Sfântul Munte, unde l-a transcris într-un Miscelaneu (B.S.P., Ms. nr. 71), care cuprinde mai multe cuvântări bisericești și patriotice; într-un autograf, precizează că: „Acest Cuvânt e compus de domnul Gheorghe Rozali, profesorul Școlii primare, clasa a IV-a din Focșani, și dat mie să-l rostesc la 1859, fiind elev în acea clasă, în etate de 11 ani, cu numele Anghelachi Nicolau, acum Antonie schimonahul; a rămas însă nerostit de mine atunci. Din cauza timpului rău, a trecut cu grabă Vodă Cuza prin Focșani, neabătându-se la Școala unde îl așteptam” (Idem, f. 6 nepag.).

La vârsta de 18 ani, tânărul Anghelachi face un pelerinaj la Muntele Athos, cu scopul de a participa, alături de numeroși români, la sfîntirea bisericii Schitului Prodromul (B.S.P., Ms. nr. 61), eveniment petrecut în anul 1866, dar și pentru a-l întâlni pe fratele său mai mare, schimonahul Iustin, călugăr în anul 1860 la Schitul athonit Xinox. Impresionat de solemnitatea slujbelor bisericești și de viața curvoasă a monahilor din Sfântul Munte, se hotărăște să rămână definitiv acolo, solicitând închinovierea în Schitul românesc Prodromul.

După propria mărturisire, între anii 1866—1868 a fost rânduit „de ascultare, pentru cercare, la bucătărie, pitărie, trapeză, pe mare

cu caicul și bărci” (B.S.P., Ms. nr. 67). Evlavios, ascultător și inteligent, fratele Anghelachi este trecut în rândul monahilor la sârbătoarea Bunei Vestiri din anul 1868 de egumenul Nifon, fiind luat sub mîntuire de ieromonahul Nectarie, devenind astfel Antonie schimonahul (B.S.P., Ms. nr. 61); el va rămâne întreaga sa viață cel mai devotat ucenic al ieromonahului Nifon, fondatorul Schitului Prodromul.

Caligraf iscusit, schimonahul Antonie copiază în anul 1870 un manuscris intitulat Mântuirea Păcătoșilor; având și darul versificației, compune o poezie, despre care spune, într-un autograf, că sunt „stihuri asupra cărții acestuia, și pe margini, numele scriitorului”, adică primele litere ale versurilor formează sintagma: „Antonie monah Focșanian Sfetagorețu” (Idem, p. 2—3v).

În anul 1878, împreună cu fratele său Iustin schimonahul, Antonie copiază un Miscelaneu, care cuprinde o serie de rugăciuni, precum și Cuvinte patriotice despre Rugăciunea lui Iisus (B.S.P., Ms. nr. 67). Din anul 1887 se păstrează alt manuscris intitulat: Slujba tuturor Sfinților Părinți din Athos, copiat „la Pustiirea de la Vigla”, potrivit mărturiei scriitorului (B.S.P., Ms. nr. 77).

Dorind să se închine la Sfintele Locuri, schimonahul Antonie face în anul 1888 un pelerinaj la Ierusalim, unde se afla și fratele său Iustin, stabilit în Mănăstirea Sfântul Sava.

Monah cult, schimonahul Antonie cunoștea temeinic limba greacă, din care traduce Descoperirea Sfintei Învieri a Domnului nostru Iisus Hristos, text înmănat în anul 1900 ieromonahului Sofronie Miropescu, închinător la mănăstirea athonite, care îl tipărește apoi la Focșani.

După o perioadă de schivnicie, practică în sihăstria de la Vigla împreună cu părintele său duhovnicesc ieromonahul Nifon — trecut la cele veșnice — schimonahul Antonie se reîntoarce în Schitul Prodromul, la anul 1900; atunci completează și manuscrisul Cuvinte de suflet folosite, început de fratele său Iustin care decedase între timp (B.S.P., Ms. nr. 76).

În anul 1904, schimonahul Antonie întreprinde o lungă călătorie, în cursul căreia vizitează Ierusalimul, mănăstirile Sfânta Ecaterina și Raith din Muntele Sinai, cetățile Cairo și Alexandria din Egipt, precum și muzeele, Uni-

versitatea și Acropole din Atena. Despre această excursie, cu caracter spiritual și cultural, se păstrează o serie de însemnări în manuscrisul său: Pelerinaj la Muntele Sinai din Arabia Petroasă. 1904, 24 iunie. Tot în același an relatează și despre trecerea la viața veșnică a duhovnicului său, în manuscrisul: Moartea lui Nifon ieromonahul, starețul Schitului românesc Prodromul de la Muntele Athos (B.A.R., Ms. nr. 3917).

Ulterior, schimonahul Antonie revine în țară și se închinoviază la Mănăstirea Cozia, unde se afla în anul 1905; atunci țărăște în revista „Cuvântul Adevărului” din Râmnicul Vâlcea o scurtă relatare despre călătoria sa în Orientul apropiat, având titlul: Un pelerinaj. Reîntors la Muntele Athos, este închinoviat din nou, în 1905, la Schitul Prodromul: acolo copiază în 1907 un manuscris care cuprinde Cuvinte de suflet folosite despre deasa împărtășire și rugăciunea minții (B.S.P., Ms. nr. 154).

Mare patriot și admirator al domnitorului Alexandru Ioan Cuza (1859—1866), schimonahul Antonie participă la aniversarea a cincizeci de ani de la Unirea Principatelor Române, care a avut loc la Focșani în anul 1909. Cu această ocazie, rostește un inflăcărat discurs comemorativ în fața participanților, evocând actul istoric la care a participat în copilăria sa.

Schimonahul Antonie Focșăneanu s-a stins din viață la 4 februarie 1927 în Schitul românesc Prodromul, unde i se păstrează osemintele și amintirea de monah vrednic, atât prin viața cât și prin activitatea sa.

Arhim. VENIAMIN MICLE



## Enciclica papală

(Urmare din pag. 1)

în sensul de a-i împrumuta termeni, concepte, noțiuni de care Teologia să se folosească în transmiterea adevărurilor sale mântuitoare.

Papa Ioan Paul al II-lea nu se limitează însă numai la a evidenția rolul pozitiv al filozofiei ci atrage lăurea amine și asupra unor aspecte negative vis-à-vis de aceasta. Astfel apreciază că filozofia, care își limitează preocupările numai în cadrul restrâns al imanenței, nu este scutită de periclitul de a aluneca spre scepticism, relativizare și agnosticism. În acest context, autorul enciclicei ține să sublinieze că recent, s-au făcut remarcabile câteva doctrine, a căror tendință este devalorizarea chiar și a adevărurilor asupra cărora s-a ajuns la un consens general. „Pluralitatea legitimă a pozițiilor (diverselor sisteme filozofice n.n.) a cedat pasul unui pluralism nediferențiat, fondat asupra afirmației că toate pozițiile sunt valabile. Astfel de doctrine refuză adevărului caracterul exclusiv, pornind de la presupunerea că, acesta se manifestă într-un mod egal în doctrine diferite, vezi: contradictoriu între ele. În această perspectivă totul devine o simplă opinie. Chiar adevărurile de credință ajung să fie relativizate.

Date fiind aceste constatări, papa s-a simțit dator să se adreseze episcopilor Bisericii, în calitate de „frați ai săi întru slujire”, spre a reaminti că le revine marea responsabilitate, care le-a fost încredințată, de „a mărturisii adevărul”. Reafirmând adevărul credinței, ei pot să redea omului epocii noastre o autentică încredere în capacitățile sale cognitive și să lanseze filozofiei provocarea de a regăsi și descoperi depina sa demnităte.

Faptul că în această perioadă de schimbări rapide și profunde, oamenii și mai ales generația tânără, careia îi aparține viitorul, se simt frustrați și dezorientați, Biserica, în virtutea misiunii ce i s-a încredințat, trebuie să proclame cu curaj adevărul pentru a omeneirea, în acest prag al celui de al treilea mileniu să se poată angaja cu curaj reînnoiri în realizarea planului mântuirii, în care se înscrie propria sa istorie.

## Răspuns la articolul „Botezul copiilor avortați, ori pierduți”, scris de preotul Victor Bobu și publicat de Telegraful Român Nr. 19—22 din 1—15 iunie 1998, cu supertitlul „Puncte de vedere” și invitația la dialog — în subsidiar.

În introducerea articolului său, preotul Victor Bobu declară semeț: „Păstorind Parohia Bălinești... peste 50 de ani, după tradiția locală am aplicat și „Botezul copiilor pierduți”, adică avortați, cu voie sau fără de voie. Nu mi-am pus problema dacă este canonic sau necanonic, considerând că înaintașii mei n-au făcut un lucru greșit. Chiar printr-un creștin se botează în locul celor ce au murit înainte de a primi botezul” (Vezi Faptele Sf. Apostoli).

M-a cutremurat această declarație a preotului Victor Bobu dată publicității, fără nici o răspundere preoțască. Prin aceasta el și-a călcat propriul jurământ dat la h'rotonie în fața Sf. Altar, că va respecta dogmele, canoanele, toate rânduielile bisericești și va asculta de Episcopul sub a cărui jurisdicție se află. Ori, de așa ceva autorul articolului nici nu aminteste, iar de canonicitate nici nu și-a pus problema. De asemenea tendințios prezintă exemplul primilor creștini vii, ce se botează în locul celor morți nebotezați, fiindcă Sfinții Apostoli n-au admis acest procedeu, așa cum ne arată aceeași carte a Faptelei Sfinților Apostoli și nici n-au prevăzut-o ca regulă de urmat în Biserica lui Hristos, pe care tot ei o organizau atunci. Argumentul că Biserica „și-a dat aprobarea” pentru botezul fals și imaginar ce-l aplică, este neadevărat, iar invocarea faptului că laici nu cunosc dreptul ce-l au de a boteza pruncii în anumite cazuri, constituie proba evidentă a inactivității sale pastoral-catehetice.

În scopul de a-și camufla propria culpabilitate, în articolul publicat, preotul Victor Bobu aruncă repetat răspunderea pe seama enoriașilor și a tradiției locale. În continuare, c-un patos excesiv încearcă să cucerească compasiunea Sf. Sinod, punându-l totodată în fața unui fapt împlinit de botez inovator ilicit, cel-practică personal de 50 de ani. Describe apoi cauzele actuale ce determină pe multe mame să practice avortul. Totodată atenționează nejust Biserica că suferitea acestor prunci „nu pot fi condamnate prin refuzul de a li se acorda botezul”... „Biserica trebuie să se roage pentru ele”.

Ceea ce sfidează este folosirea de același autor preot, a unui vis, ca argument în susținerea cauzei sale necanonice, contrar învățaturii Sf. Scripturi care zice: „Cel ce se prinde de umbră și alergă după vânt, tot așa este cel ce crede visurile” (Is. Sirah 34, 2); „deoarece (în vis) însuși satana se prefacă în înger al luminii” (II Cor. 11, 14); iar în Scara 3, 28 scrie: „Cine crede în visuri este cu totul necăscuit, cine nu le dă nici o crezare este filosof”. Deci visurile nu pot servi ca argument al unei practici antidogmatice, anticanonice și „mai puțin liturgice”, susținută înaripat de preotul Victor Bobu în articolul său dezbinător al unității creștinești pentru care s-a rugat Părintelui cereșc însuși Mântuitorul Iisus Hristos (Ioan 17, 11, 20 și 21).

Propunerea acestuia că problema botezului copiilor avortați, ori pierduți, trebuie dezbătută într-o sedință a Sfântului Sinod... este o pretenție fără nici un temei legal, mai ales că în continuare același autor nu manifestă nici o căință, ci d'impotrivă își întărește argumentele afirmând: „Pentru că, deși această problemă este contestată din punct de vedere dogmatic, are totuși valoare canonică, dacă ne gândim la neofiti...” Această afirmație este deșeză de dreptul bisericesc unde se precizează că fiecare canon are teme divin, adică un text scripturistic. În același timp neofiti au trăit în realitate, săvârșind fapte din liberă voință și nu pot fi asemenați cu cei avortați ce n-au văzut nici lumina zilei și nici cu pruncii morți nebotezați, care n-au făcut nici un rău.

O argumentare identică este și invocarea filosofilor greci, precursori ai creștinismului cărora Biserica, „le aplică botezul dorinței”, susține autorul articolului publicat.

În această privință filosofilor precursori, li s-a dat dreptul să fie pictați pe pereții exteriori ai bisericilor, cum e cazul bisericii catedrale din Tg. Jiu și alte.

Menționez că și precursorii creștinismului ca: și neofiti au săvârșit fapte din liberă voință și nu pot fi asemenați cu pruncii ce n-au fapte voite liber de ei — după cum am precizat mai sus.

Neținând cont de această învățatură creștinească și prin analogie cu precursorii, autorul articolului solicită nejust „să se aplică botezul dorinței și copiilor nefericiți, care au fost lepădați de pă-

rinții lor și dați morții”. Apoi într-un mod imperativ mai scrie: „Biserica nu trebuie să aibă aceeași atitudine de negare și respingere, ci să accepte pe acești prunci în latura dreptilor, dându-li-se nume adhoc și să aibă dreptul de a fi pomeniți în rândurile creștinilor”.

Indrumarea aceasta sentențioasă adresată Sf. Biserici de către pr. Victor Bobu, în articolul publicat faptic este un act de calomniere ce discreditează prestigiul ei divin.

Cazul preotului tânăr venit în parohia vecină declarând corect că nu va boteza copiii pierduți cu ocazia Bobotezei — invocat de pr. Victor Bobu ca argument în articolul publicat, îl defavorizează, intrucât celălalt preot ce a satisfăcut incorect această dorință a enoriașilor „producând astfel „sciziuni în popor”, după cum scrie însuși autorul articolului.

Acest exemplu îi povăduiește pe adepții botezării copiilor avortați ori pierduți și să renunțe la această inovație dezbinătoare și păgubitoare Bisericii lui Hristos. Comentatorul canonului 1 a Sfântului Vasile cel Mare scrie „că schismele au fost considerate în Biserica totdeauna ca unul dintre cele mai mari păcate, săvârșite împotriva Bisericii” (Dr. Nicodim Milaș „Canoanele Bisericii Ortodoxe”, 1936, Vol. II, Partea II, pag. 43).

Redau de asemenea și ritualul inovator descris de autorul aceluiași articol pr. Victor Bobu:

(Col. II). „Tradiția locală a fixat ziua botezului copiilor pierduți la 6 ianuarie — Botezul Domnului. După ce se oficiază Sfânta Liturghie și după ce se săvârșește Aghiazma mare, urmează sfîntirea bisericii și a cimitirului, apoi se oficiază „Botezul copiilor pierduți”, dându-le nume: Ion, Maria sau Ion Ioana. Apoi se oficiază parastasul pentru copiii nou-botezați. Unii au morminte și cruce, alții n-au morminte și se botează la crucea de gheață din curtea bisericii”. (Cont. col. IV).

„În vederea acestei ceremonii se vine la biserică cu pregătire: nași, care în locul copilului vor ține în mână sticla cu Aghiazmă și lumânarea împodobită ca la botez, împreună cu preotul, vor stropi de trei ori bucata de gheață spunând formula: „Se botează pruncul născut înainte de vreme Ion-Maria sau Ion Ioana în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh Amin”. După care se face parastasul cu colaci, paus și colivă și se împarte la toată lumea dulciuri, colac, vin, sarmale, etc.

În concluzie, dacă această ceremonie nu înseamnă botez, este totuși o reabilitare a conștiinței celor care se fac vinovați de stingerea unei plămânde pălpări de viață? Semnat ss. Pr. Victor Bobu — Bălinești.

Recunoașterea în concluzie a posibilității ca ceremonia ce a prezentat-o să nu însemneze „botez, este totuși o reabilitare a celor vinovați...”, îi anulează preotului Victor Bobu toate argumentele invocate în susținerea articolului publicat și probează implicit eroarea sa că în acest scop nu poate uza de inovații neadmise de doctrina creștină ortodoxă.

Astfel prin botezarea copiilor avortați, pierduți sau morți nebotezați, acesta încalcă în primul rând dogma instituirii Sfintei Taine a Botezului de către Domnul Iisus Hristos prin cuvintele: „... mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Mat. 28, 19—20 și Mc. 16, 15—16); apoi încalcă obligativitatea Botezului rânduită de asemeni de către Mântuitorul Iisus Hristos prin cuvintele: „... de nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu” (In. 3, 5). Din cuvintele citate ale Mântuitorului, se constată evident că El prevede aplicarea Sfintei Taine a Botezului — exclusiv numai celor vii, nu și celor morți, cum procedează condamnatul autorul articolului în cauză.

Acesta încalcă flagrant și principiul canonic prin nerespectarea Canonului 18 Cartagina, an. 419, care hotărăște: „Să nu se dea euharistia, nici botezul trupurilor morților... Așijderea s-a hotărât ca, h'rotonându-se episcopul, ori preotul, episcopul care-i h'rotoneste mai înainte să le pună în urechi cele hotărate de sinode, ca nu cumva lucrând împotriva hotărârilor sinodului să se căiască.

Tot așa s-a hotărât și nu se dea euharistia trupurilor celor morți. Căci s-a scris: „Lăuți, mâncați”, dar trupurile morților nu pot nici lua, nici a mânca. Și ca preoții să nu boteze din neștiință pe cei ce au murit deja”.

Comentatorul aceluiași Canon mai precizează că „obiceiul acesta s-a introdus la creștini de la monașii care botează pe cei morți” (Dr. Nicodim Milaș, „Canoanele Bisericii Ortodoxe”, Vol. II, Partea I, tradus de Dr. Nicolae Popovici și Uroș Convincici, pag. 171—173). Valabilitatea acestui Canon este recunoscută de Can. 83 Trulan și alte canoane paralele.

Și cărțile de drept bisericesc interzic botezarea celor morți, prunci sau adulți. Astfel „Dreptul Canonic Ortodox” de Arhid. prof. Dr. N. Floca d'n 1990, Vol. II, pag. 31 precizează că poate fi botezată „orice ființă umană în viață, fie copil, fie adolescent, fie persoană de orice vârstă și sex” (Can. 2, 14 I ec.; 78 Trulan; 19, 46 Laodicea, 110 Cartagina, iar la pag. 33 aminteste „că în canoane se cuprinde și o dispoziție care interzice botezarea celor morți” (Can. 18 Cartagina”).

De asemeni din conținutul învățaturii la capitolul „Botezul” al canonicului Nicodim Milaș, rezultă evident că această Sfântă Taină se administrează numai celor vii („Dreptul Bisericesc Oriental”, an. 1915, pag. 453—456).

Același adevăr îl exprimă și „Liturgia Bisericii Ortodoxe” de Dr. Vasile Mitrofanovici, an. 1929 care la pag. 728—729 ne învață clar: „Nu se cuvine a boteza morți, ci numai oameni vii și anume prunci sau vârstnici... în Faptele Apostolilor se istorisește, că apostolii botează familii întregi și așa dară nu numai vârstnici, ci și prunci”.

Respectând principiul dogmatic, canonic cât și liturgic Pr. Prof. Ene Branște în „Liturgia Specială” din 1985, la pag. 308 ne prezintă aceeași învățatură scriind: „Pruncii născuți morți nu se botează, dar se dă mamelor lor canon de pocăință... este interzis de asemeni botezul copiilor morți, fără să fie botezați”.

O lucrare prețioasă de analiză competentă în cazul articolului redactat de pr. Victor Bobu și publicat de Telegraful Român Nr. 19—22/1998 este cartea intitulată „Tradiție și inovare în slujirea liturgică”, publicată de Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula în 1996. În cuprinsul acesteia figurează și subiectul: „Este corectă practica botezării copiilor avortați (lepădați)?” Aici ni se arată documentat că Sf. Taină a Botezului se oficiază numai persoanelor vii. „Aceasta nu se poate administra copiilor morți... care au fost avortați... pe cale naturală sau și mai grav, ... prin mijloacele... specifice. A admite sau a încuraja o asemenea practică ar însemna o încălcare gravă a principiului dogmatic și o inovație liturgică dintre cele mai condamnable, care nu-și poate găsi în nici un fel justificarea”. (pag. 157).

În paginile 158—161 articolul menționat aprofundează analiza începută, afirmând ferm că practica de a boteza copiii avortați în orice fel sau nebotezați, la 7 ianuarie, este o gravă inovație sau abatere liturgică, apreciată aproape ca un sacrilegiu; că de asemeni este chiar o bătaie de joc față de Taina Sfântului Botez; că fiind săvârșită în absența primumului este o formulă magică fără nici un efect, lipsindu-l pe acesta de Mirungere și de Sfânta Impărăție. Totodată cere preoților să refuze pe credincioșii ce solicită un astfel de botez incorect, explicându-le că prin cele trei Taine credinciosul intră în creștinism. Dacă acest obicei a devenit tradiție, el trebuie înlăturat cu desăvârșire. Preotul ce săvârșește o astfel de ceremonie inventată este fur de cele sfinte. Nici o carte de slujbă bisericească sau teologică nu-l prevede, decât pedeapsa ce se dă părinților din a căror neglijență sau intenție criminală s-a produs faptul condamnat. Abaterea aceasta de a „boteza pe cei avortați este o încercare de sfîntire a unei crime, căci și avortul fără de voie este socotit sau pedesit tot o crimă, ca păcat al uciderii”. „Nu ne este îngăduit să desconsiderăm și să îndreptăm învățăturile și practicile bisericești corecte și tradiționale, inventând tot felul de rânduieli neconforme cu doctrina și practica Bisericii”.

Care va fi starea sufletelor copiilor avortați cu voie sau fără de voie sau ale celor născuți morți sau morți nebotezați o știe numai Dumnezeu sau, oricum, intră în planul iconomic divine și al dragostei Sale nemărginite”. Este o greșelă a credincioșilor ce dau înțietate griji de sufletul celor avortați, în loc să-și îndrepte atenția în primul rând pocăință

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. BORIS DUMĂNESCU

Galați

## Sf. Efrem Sirul

(Urmare din pag. 1)

cut la Nisibe, oraș așezat pe malul râului Daisan d'n Nordul Mesopotamiei, (Nusaybin) la frontiera dintre Turcia și Siria. Părinții săi i-au dat o creștere corespunzătoare creștină. S-a străduit de mic copil să-și acumuleze cunoștințe temeinice prin studiul Sfintei Scripturi. La vârsta de 20 ani a fost h'rotonit diacon, treaptă clericală pe care din smerenie, n-a depășit-o tot restul vieții. A luat parte la Sinodul I Ecumenic de la Niceea (325), însoțind pe Chiriarhul său. A fost un strălucit discipol al Școlii Catehete din Edesa, pe care apoi a condus-o cu competență.

La Edesa marele catehet cunoaște în toată amploarea lor dispute teologice, în care erau implicate numeroase curente eretice ale epocii: marcionii, bardesanieni, arieni, enomieni, anomieni, manihei, gnostici, caldeeni, zoroastrieni, iudaizanti, etc.

A trecut la cele veșnice la 9 iunie 373, în Edesa, pe când era în plină activitate pedagogică, teologică și filantropică. Mormântul său se află în Mănăstirea Sfântul Serghe, de pe muntele Edesii, astăzi muntele N'mroud-Dago. Este prăznuit ca sfânt la 28 ianuarie, într-o lună, parcă dedicată anume marilor așteți ai monahismului primar.

Ne-a lăsat nouă pilda vieții sale, ca o făclie luminoasă și învățăturile sale, ca o scriptură sfântă. Opera sa a fost tradusă de timpuriu în limbile: greacă, latină, armeană, copț, arabă, e'opeană, slavonă și mai târziu în limba română (1823).

Biserica Ortodoxă, pe lângă învățăturile sale profund duhovnicești, folosește și la Sfintele Slu'be din Postul Mare, rugăciunea Sfântului Efrem Sirul: „Doamne și Stăpânul vieții mele”, cu metanii și închinăciuni până la pământ, care răscuște sufletul și înmoaie inima împietrită. Rugăciune scurtă, simplă, dar plină de putere și bogăție duhovnicescă, cum numai el ca om al rugăciunii, putea să o alcătuiască.



# Învățătură biblică despre prietenie

# Bucuria ca stare existențială

Întreagă Biblia ne oferă posibilitatea îmbogățirii și a unei spărituri în credința vie creștină, dar ne oferă și prețioase învățături necesare ordonării vieții în mod bineplăcut lui Dumnezeu, potrivit voinii lui preasfinte. Schițând viața omenească în diversele ei referințe, recomandă sfaturi pentru toate situațiile și referințele ei. Sentințele oferite mai ales de cărțile cu caracter d'actic, exprimă înțelepciunea vieții, raportată la variatele ei probleme. Prețioasele reguli de viață pe care le recomandă, arată mai ales ce trebuie să împlinească omul față de sine și față de semenul său. În acest sens, Biblia oferă și sfaturi, îndrumări și pilde de sinceră și adevărată prietenie dintre oameni. Recomandă ca în procesul de apreciere a oamenilor, să nu se caute doar la exterior, căci cu ușurință s-ar putea greși. Noul Testament ne oferă modelul sublim de prietenie, desprins din viața și activitatea Domnului Hristos, care și-a exercitat puterea sa de înfrățire mai ales în viața sfinților Bisericii creștine.

Îndeobște, prin prietenie se înțelege sentimentul care leagă două persoane. De aci, rezultă înțelesul de a se împrieteni cu cineva, a avea sentimente prietenești și deci a stabili legături de prietenie. Prieten sau amic este persoana la care ținem și — reciproc — ținem la noi. Adevărată prietenie nu se rezumă la manifestarea formală, declarativă, prin vorbe care — uneori — pot fi nesincere. Sentimentele de prietenie izvorăsc din concordanța și comuniunea de idei, temele luate prin reciproc sfaturi amicale și servicii prietenești.

În elanul interes, se ajunge la câștigarea de prietenii. Nu e suficient însă să-ți devii cuiva bun prieten; e necesar ca în mod statornic să-ți rămâi prieten bun. La câștigarea de prietenii se ajunge cu inimă și suflet de prieten, cu mână prietenească și prin serviciu prietesc. Cu atitudini și vorbe aspre, nu-ți câșțiți prietenii. „Două pietri tari — zice Anton Pann — nu pot măcina împreună”. Prin atitudine prietenească nu se ajunge doar la câștigarea de prieten, ci — mai mult decât atât — la înghetarea cercului de prietenii.

„Graiul dulce înmulțește prietenii...” (Eclesiastic 6, 4). Această sentință a fost redată de poporul nostru sub forma: „Vorba dulce mult aduce”.

„Dacă îți faci un prieten, pune-l la încercare și nu te încrede de grabă în el”. Sincera prietenie se dovedește prin fapte pe măsură. Aceasta este motivată — în continuare — „căci este câte unul prieten până la o vreme, dar nu rămâne astfel în ziua necazului tău. Și este prieten care se întoarce în dușman...” (Eclesiastic 6, 6-8). Înțelepciunea poporului nostru confirmă necesitatea acestei testări, prin dictonul: „Aurul în foc se lămurăște”. Această lămurire are loc nu numai față de argint, metal nobil ca și aurul, ci și față de alte metale. „Și mai este prieten, tovarăș de masă care nu va rămâne lângă tine în ziua când vei fi nenorocit... Dacă vei ajunge la fund, el va fi potrivnicul tău și de la față ta se va ascunde” (Eclesiastic 6, 9-11). În astfel de cazuri, se potrivește dictonul: „Prietenul bun la nevoie se cunoaște”. Reliefând numai reversul pozitiv al celor de mai sus, străbunii latini au afirmat de veacuri: „Dum felix eris, multos numerabis amicos” (Cât timp vei fi fericit, vei număra mulți prietenii).

„Depărtează-te de dușmanii tăi și fii cu pază față de prietenii tăi” (Eclesiastic 6, 12). Poporul nostru dreptcredincios s-a călăuzit mereu după glasul Scripturii; aceasta o dovedește și sentința: „Păzește-mă,

Doamne, de prieteni, că de dușmani mă apăr eu”. Într-adevăr dușmanul se face cunoscut prin atitudinea, conduita și faptele sale. În schimb, prietenul nesincer se poate dezghiza sub masca prieteniei, spre a nu i se descoperi falsitatea.

În continuare, Eclesiasticul (6, 13-16), exprimă elogiul la adresa prietenului credincios, a cărui valoare este inestimabilă, considerat a fi leacul vieții. Durabilitatea legăturii de prietenie cu acesta este o calitate specifică celor ce se tem de Domnul, care după inima lor cucernică și-au ales prietenii. Eclesiasticul (22, 18-21), face distincție între conduita prietenului nerod și a prietenului înțelept. „Chiar când ai scos sabia împotriva unui prieten, nu te desădușdui, căci întoarcerea este cu puțină... Rămâi credincios prietenului tău, în sărăcia lui, ca să te bucuri împreună cu el, când va da de belșug”.

Aceeași „Înțelepciune a lui Isus, fiul lui Sirah” îl fericește pe cel ce a găsit un prieten credincios și apreciază dragostea dintre prietenii, categorisind-o alături de unirea dintre frați și de înțelepciunea cu care soții — bărbatul și femeia sa — se îngăduie unul cu altul. „Adevărul prieten se luptă cu dușmanul și pune mâna pe scut, în fața potrivnicului” (Eclesiastic 37, 5).

Cu orice inimă am fi primii de prietenul adevărat și credincios, nu se cuvine a abuza de solicitudinea și de bunăvoința lui. În acest sens, se recomandă: „Calcă rar în casa prietenului tău, ca nu cumva să se sature de tine și să te urască” (Proverbele lui Solomon 25, 17).

Cărțile lui Samuel ne oferă prietenia aleasă ce s-a legat între David și Ionatan, fiul regelui Saul. Asistând la convorbirea dintre David și Saul, sufletul lui Ionatan s-a lipit de sufletul lui David și — a legat legământ de prietenie cu David, căci îl iubea ca pe sine însuși” (I Sam. 18, 3). Ca dovadă a prieteniei, Ionatan i-a dăruit lui David mantia sa, zăua sa, sabia sa, arcul și brăul său. Când din invidie, Saul a căutat să-l ridice în fața lui David, Ionatan l-a vorbit de bine pe David. Tot Ionatan l-a sfătuit pe David să stea ascuns, în loc dosit, din calea furiei lui Saul. Ca dovadă a sublimelor sale simțăminte, David s-a intristat amarnic la vestea morții lui Saul și a lui Ionatan. I-a jehit pe amândoi. Iată, cum l-a plăns pe Ionatan: „Jale grea este în mine, după tine, frate-meu Ionatan! Căci mult mi-ai fost tu drag” (II Sam. 1, 26). Ca mărturie a sincerei prietenii, David și-a arătat bunătatea sa față de Mefiboșet, fiul lui Ionatan, olog de ambele picioare.

Elifaz, Bildad și Tofar, auzind de nenorocirea care a dat peste Iov, prietenul lor, împreună s-au înțeleș să vină, să-l plângă și să-l îmbărbăteze. Din depărtare văzându-l — de nerecunoscut — toți trei și-au înălțat glasurile lor și au plăns de jale, sfășiindu-și veșmintele lor, și deasupra capetelor lor au aruncat cu pulbere spre cer. E drept, că din „neștiință au pus pronia cerească sub obroc”

(Iov 42, 3), intristând pe nedrept sufletul lui Iov. În nefericirea lui Iov, eu au văzut pedeapsa dumnezeiască, pentru păcatele lui. Sunt însă și suferințe care vin asupra omului, pe care el nu le poate înțelege. Ca urmare, Dumnezeu i-a osândit pe acești prietenii ai lui Iov.

Trăind în Nazaret, până la vârsta de 30 de ani, Isus își va fi legat prietenii cu cei de o seamă cu el, fără însă a fi vorba de legături strâns, de gânduri și preocupări, în care să-i împărtășești prietenului păsurile, credința, îndoiala, speranța, desvăluindu-i sufletul întreg. Viețuind apoi printre străini, între oameni de tot felul, s-a simțit nevoia de prieteni apropiați și statornici, care să-i cunoască gândurile și care să-l întrebe cu încredere asupra stărilor de lucruri, ori de câte ori ar fi fost nelămuriri. Prietenii pe care și i-a ales Isus, au fost apostolii. Pe aceștia i-a recrutat din lumea celor sărmani. Ei aveau să-i fie apropiați și nedespartii de El, în căile propovăduirii sfinte. Prietenii fideli ai lui Isus, apostolii aveau să păstreze cu credincioșie învățătura propovăduită oamenilor și — la rândul lor — să-i învețe și ei pe oameni.

De câtă cinste s-a putut bucura Lazăr d'n Betania, fratele Mariei și Mariei, considerat fiind ca prieten al lui Isus și al apostolilor. Ori de câte ori se afla prin împrejurimi și în drum spre Ierusalim, Isus poposea bucuros în Betania (cale de o jumătate de oră până la Ierusalim) la prietenul său Lazăr. Aici era primit cu inimă deschisă, așa precum o fac oamenii simpli, oferind clipe de curată bucurie. Zăbovind print partea locului, le-a zis Isus apostolilor săi: „Prietenul nostru Lazăr a adormit; mă duc să-l deștept” (Ioan 11, 11). La patru zile, după ce Lazăr era mort și îngropat, s-a apropiat Isus de Betania. Dând față cu surorile lui Lazăr, Isus era mișcat de durerea ce le cuplășise și — împreună cu ele — pe toți cei de față. Isus a vărsat atunci lacrimi, s-a zguduit în duhul său și s-a turburat pentru moartea prietenului său. Aceasta i-a determinat pe Iudeii ce veniseră la mormânt, să spună despre Isus: „Iată cât de mult îl iubea pe Lazăr” (Ioan 11, 36); Pentru acest prieten al său a săvârșit Isus marea minune a învierii d'n morți, arătând lumii că El este trimis al Părintelui cereș.

Isosif din Arimateia, ucenic al lui Isus, în tăină i-a cerut învoire lui Pilat, să ridice trupul lui Isus de pe cruce și Pilat i-a dat voie. A venit apoi Isosif, împreună cu Nicodim, care a adus amestecate smirnă și aloe, ca la o sută de litre. Au luat trupul lui Isus, l-au înfășurat în pânze de in, odată cu mireșme și l-au îngropat, în grădina, într-un mormânt nou, în care nu fusese nimeni îngropat (Ioan 19, 38-42).

Întrebarea legitimă pe care și-a pus-o Gala Galaction în schița sa „Grădina lui Isosif din Arimateia”, este aceasta: „La ce ar fi

folosit faptul că mormântul era aproape de locul răstignirii, dacă n-ar fi apărut unuia d'ntrre prietenii lui Isus?” Fără doar și poate, Isosif din Arimateia a fost prieten al lui Isus.

Învățătura biblică a rodit bogat în sufletele alese ale Bisericii lui Hristos. Învățătura despre prietenie a încolțit, din spiritul moralei creștine, pe temeiul iubirii apropielui. Istoria Bisericii creștine din veacul său de aur — veacul al IV-lea — ne oferă celebra prietenie ce s-a încheșat, din anii școlărității, între sfinții părinți: Vasile cel Mare și Grigore de Nazianz, prietenie ce s-a vădit în mod statornic, în tot decursul vieții lor. Cu ocazia sărbătoririi lor, Biserica pune în fața credincioșilor viața și activitatea lor: a sf. Vasile la 1 ianuarie și a sf. Grigorie la 25 ianuarie, iar a amândurora, împreună cu a sf. Ioan Hristosom, la 30 ianuarie.

Este firesc să ne întrebăm asupra mobilului care a condus la asocierea într-o astfel de prietenie. Ambii s-au născut din părinți evlavioși, binecredincioși. Mamele lor au fost creștine pioase — atât Nona, mama sf. Grigore, cât și Emilia, mama sf. Vasile și mai ales Macrina, bunica acestuia d'n urmă — de la care, din pruncie au dobândit aleasă educație creștină. Și unul și altul au învățat tot ce se putea învăța de la filozofii și retorii aceluși timp, din Cezareia Capadociei, apoi — sf. Vasile în Constantinopol, iar sf. Grigore în Alexandria și — în sfârșit — ambii în Atena. Afinitatea dintre ei a condus la legarea prieteniei strâns, viețuind ca într-o fericită simbioză: în două trupuri distincte, dar într-un singur suflet. În timpul școlărității la Atena, n-au cunoscut alte căi în afară de calea bisericii și calea școlii. Cu vederi și predilecție pentru aceleși indeletniciri, cu studii și cu aceeași, împreună s-au retras în mănăstirea organizată de sf. Vasile, într-o pustie din Pont. În solitudine acestei mănăstiri, într-o armonioasă colaborare au studiat diligent scrierile lui Origen. Rodul muncii lor a fost culegerea pe care împreună au elaborat-o, intitulată „Filocalia”, în traducere liberă: Ceea ce este (bine și) frumos. Chiar dacă au fost solicitați să intre în desfășurarea misiunii de preot și apoi ca ierarhi ai Bisericii, cu plăcere au revenit în ambianța de liniște și armonie. Împreună au depus strădania fructuoasă, pentru apărarea Ortodoxiei față de arianism și față de pnevmatomași. Prietenia dintre aceștia doi Sf. Părinți ai Bisericii a promovat multe realizări valoroase, de aleasă și rară frumusețe. Dintre acestea sf. Vasile cel Mare a lăsat Cuvântările despre cele șase zile ale Facerii (Hexameron), iar sf. Grigore de Nazianz (Teologul) cele cinci Omilii privitoare la dogma despre Dumnezeu Cuvântul. Opera ambilor Sf. Părinți constituie stâlpi de sprijin ai Ortodoxiei și vieții creștine îndeobște, sub diferitele ei aspecte.

S-au încheșat relații de prietenie, între mari personalități, de valoare universală, cum au fost între: Eminescu și Slavici, Eminescu și Creangă, Schiller și Goethe, Enescu și Menuhin. Nu greșim dacă spunem, că din punct de vedere etic, aceste prietenii au izvorât din spirit umanitar. Ar fi interesant de știut dacă la încheșarea lor, vreuna dintre aceste patru s-a bucurat și de căldura dragostei față de aproapele, lăsată Bisericii de Domnul Hristos.

S-au încheșat relații de prietenie, între mari personalități, de valoare universală, cum au fost între: Eminescu și Slavici, Eminescu și Creangă, Schiller și Goethe, Enescu și Menuhin. Nu greșim dacă spunem, că din punct de vedere etic, aceste prietenii au izvorât din spirit umanitar. Ar fi interesant de știut dacă la încheșarea lor, vreuna dintre aceste patru s-a bucurat și de căldura dragostei față de aproapele, lăsată Bisericii de Domnul Hristos.

Ființa umană și întreaga făptură nu vine din neant și nu se încreștă spre neant, întreaga existență fiind lucrare a lui Dumnezeu.

Scopul existenței umane nu se poate împlini decât în comuniune cu Dumnezeu. Putem afirma potrivit învățăturii Sfântului Maxim Mărturisitorul deplina raționalitate a existenței, a lumii în genere.

Rațiunile lucrurilor, fenomenele care există toate trebuie să-l ajute pe om în vederea împlinirii propriei lui rațiuni existențiale.

Scopul pentru care Dumnezeu l-a creat pe om este dobândirea unei vieți ferice prin comuniunea cu el. Bucuria este astfel un element existențial, o vocație a ontologicului uman.

Respectarea poruncii d'n Eden (Facere II, 17) viza tocmai desăvârșirea existenței umane întru bucuria deplină a părtășiei la dumnezeiască fire, (II Petru I, 4). Căderea lui Adam nu a însemnat altceva decât zădărnirea planului lui Dumnezeu, ca existența umană să fie cât mai curând o existență fericită. Rațiunea, voința umană au slăbit începând să creadă că adevărata fericeare constă într-o viață cât mai împlinită aici, în planul imanent, nesocotind deplina împlinire a bucuriei existențiale care se va realiza în împărăția lui Dumnezeu.

Dumnezeu nu a creat un uman apatic, ci unul capabil să se bucur de dinamismul generat de comuniunea cu El.

Este interesant de privit faptul întrupării Mântuitorului și din unghiul restaurării deplinei bucurii existențiale.

Creștinii primelor veacuri experiau bucuria creștină într-un mod extraordinar, adunați fiind în jurul Sfintei Euharistii.

Ei știu cel mai bine că omul nu este atât de mult o ființă rațională, cât una euharistică (Kallistos Ware).

Bucuria ca stare existențială e prezentă și în scrierile Vechiului Testament, proorocul David — atât de mult se bucura de frumusețea lumii, de propria existență încât îndemna întreaga făptură să-L slăvească pe Dumnezeu: putem vorbi deci de o doxologie cosmică.

Că Mântuitorul își dorește existența unei lumi ferice rezultă și din faptul stărilor Fericitilor (Matei V: 3-12), pe care le-am putea numi un cod de cerințe necesare existenței ferice.

Adeseori Mântuitorul își îndemna ascultătorii: „Bucurați-vă!”

Sfântul Apostol Pavel ne arată și el că adevărata bucurie se întemeiază pe credința în Dumnezeu: „Bucurați-vă pururea întru Domnul” (Filipeni, IV, 4).

Conținutul fericii este mulțumirea sufletească, liniștea inimii, pacea conștiinței, obținute prin comuniunea cu Sfânta Treime.

Ușa fericii nu este alta decât Hristos Care a spus despre Sine: „Eu sunt ușa oilor” (Ioan X, 7). Că dobândirea fericii constă în făptuirea virtuților ne-o arată Mântuitorul și atunci când spu-

ne: „Mai fericit este a da decât a lua” (Fapte XX, 35).

Nu poate ajunge cineva la experiența deplinei bucurii existențiale în împărăția lui Dumnezeu, dacă aceasta nu este începută din cursul vieții.

Cel ce se bucură de Domnul în viața aceasta va intra în împărăția lui Dumnezeu întru bucuria Domnului său (Matei XXV, 21).

Asumarea jertfei de către Hristos, Învierea Sa dau posibilitatea omului liber să se împărtășească de bucuria vieții dumnezeiești. Starea de deplină bucurie este starea omului îndumnezeit, a celui ce s-a deprins cu nepătămirea.

Există o bucurie a păstorului atunci când vede că cele propovăduite sunt împlinite, așa cum arată și Sfântul Clement Romanul în Epistola I către Corinteni, atunci când spune: „Bucurie și veselie ne veți face dacă veți asculta de cele scrise de noi prin Sfântul Duh”.

Bucuria vieții creștine e împărtășire de „bucuria cea neprihănită care este în Isus Hristos”, potrivit Sfântului Ignatie al Antiohiei (Epistola către Magnezieni).

Sfântul Clement Alexandrinul în lucrarea sa Stromata, ne spune că fundamentul nepătămirii prin care ajungem la trăirea bucuriei existențiale este înfrânarea, stăpânirea trupului.

Există o bucurie a credinciosului ca fiu al Bisericii pentru Hristos-Mirele, potrivit Sfântului Grigore de Nissa: „Fecioara (credinciosul) se grăbește să se bucur de harul frumuseții Celui dorit” (Tălcuire la Cântarea Cântărilor).

Bucuria sufletească este un dar al Sfântului Duh. Acest lucru îl arată și Sfântul Simeon, Noul Teolog când îl se adresează spunându-i: „Vino bucuria mea, slava mea, desăvârșirea mea veșnică”.

Dinamismul existenței creștine este atât de intens încât se afirmă clar faptul că bucuria existenței constă în a fi în Hristos: „Ar fi mai bine pentru mine să nu fiu deloc decât să fiu fără Hristos” (Fericitul Augustin).

Părintele Nicolae Steinhardt își afirmă admirația într-una din predicile sale pentru Sfântul Serafim de Sarov, deoarece știa să se bucur de viață.

El se adresa fiecăruia cu salutul: „Bucură-te, Hristos, a Inviat!”.

Din păcate și în ziua de astăzi sunt oameni care cred că după moarte nu mai există nimic, fiind adepții unui fatalism exacerbat.

Noi creștinii trebuie să înțelegem moartea în virtutea biruinței asupra ei a lui Hristos.

Un ilustru mitropolit are o predică intitulată semnificativ: „Vrei să înțelegi ce e moartea? Înțelege întâi ce e viața!”

Nimic nu definește mai bine ortodoxia ca bucuria împărtășirii de o existență fericită. Biserica ne așteaptă pe toți să-i deschidem ușa și să intrăm în împărăția Bucuriei, și Doamne, cât e de bine...

ȘTEFAN TOMA



Prof. PETRU DUMITREASA

## Denia Canonului Mare — Luni sau Miercuri?

1. „Mărturisirea comună a învățăturii apostolilor, trăirea pleneră a vietii de comuniune — koinonia, împărtășirea din aceleași Potir, rugăcuni pentru „unirea tuturor” (FAP, 2, 42) formează o simfonie în care se exprimă identitatea și integritatea Bisericii.”

2. De aceea, „rugăciunea în Biserică își are obârșia în totalitatea Adevărului și culminează în el... și armonizează sufletul și îl împinge spre o conversație directă și intimă... ea cere, de asemenea, și rugăciunea spontană, personală, prin care sufletul cântă și vorbește liber cu Domnul său”. În acest fel, „cultul ortodox este o rugăciune a comunității credincioșilor, uniți într-un cuget, în duhul păcii, al iubirii fraterneli și al solidarității sau comunității de credință... și îmbrățișează în sfera ei toată lumea și întreaga natură, asupra căreia vrea să se reverse harul lui Dumnezeu”.<sup>3</sup> Viața de neîncetată rugăciune (I Tes. 5, 17) a creștinilor devine astfel

o comuniune deplină cu Dumnezeu și unii cu alții, și o armonie cu întreaga creație, ceea ce se vedește în rânduiala sfințelor slujbe: cele șapte Laude se succed lin pentru a culmina în Sfânta Liturghie în fiecare zi, îmbinând ciclul pascal (Octoih, Triod sau Penticostar) cu cel lunar (Mineiele), după o „învățătură de tipic” riguros și clar exprimată.

3. Această frumusețe transfiguratoare a rugăciunii ortodoxe sporește în anul acesta printr-o rânduială specifică: atât „învățătura de tipic” pe care o aflăm în Triod (ed. a VIII-a, ed. IIMBOR, București, 1986, p. 698-699) și în Mineiul pe Martie (ed. a cincea, ed. IIMBOR, București, 1977, p. 299-300, la punctul n), cât și „Rânduiala citirii Psaltirii” (Psaltirea, ed. a șaptea, ed. IIMBOR, București, 1990, p. 11-12) arată că „de se va întâmpla să cață Prazn'cul Bunevestirii în Joia săptămânii a 5-a a Postului Mare, atunci slujba Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul se

mută mai înainte și anume marți în aceeași săptămână, adică slujba Canonului Mare se săvârșește ca denie luni seara spre marți” (ibid. p. 12).

4. Cum Bunevestire cade, în anul acesta, în joia Canonului, iată rânduiala slujbelor pe care ni le propune Biserica:

LUNI, 22 martie — seara: Denia Canonului Mare;

MERCURI, 24 martie — dimineața: Utrenia, Ceasurile, Obedița, Vecernia praznicului Bunevestirii unită cu Sf. Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite; seara: Pavcernița mare cu Litia praznicului;

JOI, 25 martie — dimineața: Utrenia, toată după Minei, cu doxologie mică; Vecernia zilei de 26 martie, unită cu Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur; seara: Pavcernița mică;

VINERI, 26 martie, Odovania — dimineața: Utrenia, Vecernia Sâmbetei Acatistului, unită cu Sf. Liturghie a Darurilor mai înainte

sfințite; seara: Denia Acatistului Bunevestirii.

D.P., cântăreț bisericesc

1. Pr. asst. Nicolae Moșoiu, „Sobornicitatea deschisă” ca tipologie ecumenică... în „Revista Teologică” Nr. 4/1997, p. 88.

2. Paul Evdokimov, Rugăciunea în Biserică de Răsărit, ed. Poliroom, Iași, 1996, p. 39-41.

3. Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Liturgia generală, ed. IIMBOR, București, 1985, p. 96-98.

4. Variantă: MIERCURI seara: Vecernia praznicului cu Litie, dacă nu s-a slujit de dimineață sau Priveghere, adică Pavcernița mare cu Litia, unită cu Utrenia praznicului, în care caz JOI se citesc Ceasurile sau Acatistul înaintea Vecerniei unite cu Sf. Liturghie. Să ne amintim că este singura dată când Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur, pentru bucuria Bunevestirii („Astăzi este începutul mântuirii noastre” — tropar), se slujește unită cu Vecernia!

## Răspuns

(Urmare din pag. a 2-a)

ței și iertării păcatului celor vinovați prin spovedanie și îndeplinirea epitimiei. „Rugăciunea când leapădă femeia” nu iartă și păcatul, ci-i dă dreptul mamei să intre în biserică. Cu toate că păcatul se iartă prin spovedania făcută cu căință și angajament de a nu fi repetat cât și împlinirea epitimiei, este necesar „să ne înșoțescă și părerea de rău toată viața”. Denumeste apoi mai multe fapte de caritate creștină, cu intenția „de a fi o ușurare de păcatele săvârșite”.

În concluzie repetă afirmația, că „practica botezării copiilor avortați cu voie sau fără de voie și morți nebotezați este o inovație liturgică neîngăduită de Biserica și care nu trebuie practică sau încurajată în nici un fel” (pag. 161).

Din cele expuse până aici — inclusiv parafrazarea studiului aceluiași teme de către Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula — Prodecanul Facultății de Teologie București — rezultă evident că botezarea trupurilor morților este interzisă de doctrina Bisericii Ortodoxe.

Despre starea viitoare a acestor prunci morți nebotezați, avortați, ori pierduți, Sfântul Părinte Grigore Teologul scrie următoarele: „Acestia nu vor fi slăviți, nici pedepsiți de dreptul Judecător, ca unii care, deși n-au fost botezați, ei nu sunt răi, ci mai mult au suferit (ca victime), decât au făptuit din voință lor. Căci nu fiecare dintre cei nevrednici de pedeapsă, sunt vrednici deja de cinste, după cum nu fiecare

din cei nevrednici de cinste, sunt vrednici deja de pedeapsă” (Cuvântul 40 la Taina Sântului Bottez de Sf. Părinte Grigore Teologul).

De asemenea în lucrarea „Simbolica” a dogmatistului Hr. Andrușo, la pag. 262 — în subsidiar — se afirmă: „Sfinții Părinți Teodoret, Atanasie cel Mare și Sfântul Grigore Teologul, socotesc că pruncii morți nebotezați, „nu vor fi osândiți, dar nu vor fi nici slăviți”.

La aceeași pagină se arată că și Patriarhul de Constantinopol împreună cu Sinodul său s-a pronunțat că, în adevăr, „copiii nebotezați nu vor fi osândiți așa cum, drept și în acord (este) cu învățatura Părinților”. „Apoi, a formulat mai clar cele privitoare la acești copii în felul următor: „copiii care mor nebotezați, cu toate că nu sunt osândiți, întrucât sunt curăți de păcatul cu voință, totuși nu sunt vrednici de împărăția cerească, deoarece n-au fost curățiți, prin ba'a dumnezeiască, de întinăciunea păcatului strămoșesc și n-au dobândit răstăierea spirituală. Căci zice Scriptura, dacă nu se naște cineva din apă și din Duh, nu va intra în împărăția cerurilor”.

Învățătura Sfântului Părinte Grigore Teologul cât și a celorlalți Sfinți Părinți citiți că Dumnezeu nu osăndește pruncii nebotezați, anulează toate argumentele invocate de pr. Victor Bobu în susținerea articolului publicat de Telegraful Român, întrucât n-are temei dogmatic, canonic și nici liturgic — cum rezultă din toate documentările expuse până aici.



ITINERAR PASTORAL

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

Semnalăm Semnalăm

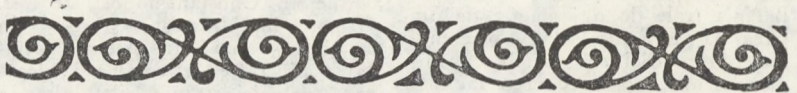
Din încredințarea și cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit ANTONIE, P.S. VISARION RAȘINĂREANU a săvârșit următoarele:

- 7 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Nicolae” din Nou, prot. Sibiu, robind cuvânt de învățătură. Ierod. Nicon Sturza a fost hirotonit într-un preot pe seama mănăstirii Jina, jud. Sibiu.
9 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfințite în Catedrală.
10 MARTIE a.c. — P.S. Sa a vizitat canonic Mănăstirea Sf. Treime — Orlat, bisericile parohiale din Sângătin, prot. Săliște, biserica Brata din Săliște, precum și biserica din Apoldul de Jos.
11 MARTIE a.c. — P.S. Sa s-a întâlnit la Brașov cu elevii și profesorii Seminarului Teologic Ortodox din Brașov, analizând rezultatele la învățătură și putare ale elevilor seminariști. A vizitat șantierul de construcții ale noilor biserici din Prejmer și Brașov Triaj, precum și biserica parohială din Vama Buzăului, prot. Brașov.
12 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfințite în Catedrală din Sibiu.
— Seara slujește Pavcernița Mică și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
14 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Arhangheli” din Șura Mică, prot. Sibiu, robind un bogat cuvânt de învățătură legat de Sf. Cruce. P.C. Preot paroh Ilie Fleșer a fost hirotesit într-un sacelar.
— A cercetat biserica parohială din Rusciori.
— Seara ia parte la Vecernie în Catedrală.
15 MARTIE a.c. — P.S. Sa a luat parte la lucrările Permanenței Consiliului Eparhial.
— A săvârșit slujba înmormântării credincioasei Varvara Rotaru din Tâlmăcel, robind cuvânt de învățătură.
18 MARTIE a.c. — P.S. Sa a slujit Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfințite în Catedrală.
— Seara slujește în sobor taina Sf. Maslu de obște în biserica Sf. Arhangheli — Blumăna din Brașov, robind un bogat cuvânt de învățătură creștinească.
20 MARTIE a.c. — P.S. Sa a slujit Sf. Liturghie arhierescă în biserica schitului de maici din Sibiel, prot. Săliște.
— Seara slujește Vecernia arhierescă în Catedrală.
21 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Înălțarea Domnului”, cartierul Hipodrom-Sibiu (P.C. Pr. paroh Achim Băcilă), robind cuvânt de învățătură legat de pericopa evanghelică a duminicii a IV-a din Post, precum și slujba de sfințire a două clopote la viitoarea biserică aflată în construcție. P.C. pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, decanul Facultății de Teologie din Sibiu, a rostit un cuvânt legat de istoricul și semnificația clopotelor în tradiția ortodoxă. În aceeași zi dimineața P.S. Sa a vizitat noua capelă din str. Constituției (Pr. paroh Ion Lupescu) și biserica din Lazaret III (Pr. paroh Vasile Mihoc), în ambele locuri robind cuvânt de învățătură credincioșilor prezenți.
— Seara slujește Vecernia în Catedrală.
23 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Pavcernița Mare în Catedrală, iar apoi a luat parte în Aula Facultății de Teologie la Conferința P.C. Pr. prof. Irimie Marga, cu tema: „Ispita falsei spiritualități” în cadrul „Zilelor spiritualității românești”.
24 MARTIE a.c. — P.S. Sa a luat parte la Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfințite în Catedrală.
— Seara slujește în sobor Denia Canonului Celui Mare în Catedrală.
— A primit vizita Exc. Sale Valerii Fiodorovici Keneaikin — ambasadorul Federației Ruse la București, aflat în vizită la Catedrala Mitropolitană din Sibiu.
25 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit dumnezeiasca Liturghie arhierescă în biserica „Buna Vestire” din Brașov (pr. parohii Mihai Manolache și Adrian Boghici), cu prilejul zilei hramului, robind cuvânt de învățătură creștinească. La vremea potrivită tânărul teolog Suci Sorin Daniel a fost hirotonit întru diacon. A cercetat canonic biserica „Sf. Ștefan” din parohia Feldioara, prot. Făgăraș.
— Seara participă la Pavcernița Mare în Catedrală și rostește un cuvânt duhovnicesc legat de praznicul Bunei-Vestiri încheind astfel „Zilele spiritualității românești”, organizate de ASCOR Sibiu.
26 MARTIE a.c. — P.S. Sa a slujit Liturghia darurilor mai înainte sfințite în Catedrală.
— Seara slujește în sobor Denia Acatistului Maicii Domnului în Catedrală.
27 MARTIE a.c. — P.S. Sa a vizitat canonic biserica „Sf. Nicolae” din Hamba și biserica „Sf. Arhangheli” din Șoala, jud. Sibiu.
— Seara săvârșește Vecernia arhierescă în Catedrală.
28 MARTIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Treime” din Rășinari, robind cuvânt de învățătură. P.C. diacon Suci Sorin Daniel a fost hirotonit într-un preot pe seama parohiei Șinca Nouă, prot. Făgăraș, iar teologul Potlogea Ioan într-un diacon. A sfințit un nou clopot pentru aceeași biserică.
— A cercetat și biserica „Sf. Ilie” din aceeași localitate, aflată în șantier de pictură.

Diacon AVRAM VASILE

- 6 MARTIE 1999 — A primit pe dl. Dragoș Șeuleanu, secretar general al Radiodifuziunii Române și pe d-na Carmen Dimitriu de la aceeași instituție din București.
— A primit pe P.C. Arhim. Irineu Duvlea, starețul Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, și exarh al mănăstirilor.
9 Martie 1999 — A primit la Reședința Mitropolitană o delegație alcătuită din dl. av. Dorin Suci, decanul Baroului de avocați Sibiu, membru al Adunării Eparhiale, dl. Constantin Moraru, și dl. ing. Caraușoia Ioan, în legătură cu probleme patrimoniale și administrativ-gospodărești.
— A prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial.
10 MARTIE 1999 — A primit pe dl. Ioan Ion Diaconu și pe dl. Gheorghe Vlădescu, redactori la Societatea Română de Radiodifuziune, cărora le-a acordat un interviu pentru postul „Radio România Cultural” intitulat „Scriitori la microfon”.
16 MARTIE 1999 — A prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial.
17 MARTIE 1999 — A făcut o vizită la lucrările de construcție și șantierul bisericilor din cartierul „Ștrand” și „Valea Aurie” din Sibiu.
25 MARTIE 1999 — A primit pe P.C. Arhim. Ioan Iovan de la Mănăstirea Recea, județ Mureș și pe P.C. Prof. dr. Ilie Moldovan.
28 MARTIE 1999 — A primit pe Ierod. Nichifor Stancu, în legătură cu încetarea activității la Arhiepiscopia Sibiului.
30 MARTIE 1999 — A primit pe P.C. pr. Luca Dănilă, protopopul Sibiului, și pe Arhid. Dumitru Luca, de la Parohia Sibiu — Calea Poplăcii.
31 MARTIE 1999 — A primit la Reședința Mitropolitană pe pr. prof. dr. Nicolae Dura, parohul bisericii ortodoxe de la Viena aflat în trecere prin Sibiu.

Pr. VALENTIN SICOE Secretar eparhial



Sfântul Ioan Scărarul — „Podoaba cea frumoasă a lumii”

Este un lucru evident pentru toți că existența umană din toate timpurile și-a desfășurat cursul ei, marcată fiind de anumite modele existențiale bune sau mai puțin bune.
Pentru creștinii de pretutindeni modelul suprem de viață este cel al constituției Hristos. Existența creștinilor care L-au urmat pe Hristos cu tot dinamismul ființei lor, a dus la apariția și a altor modele existențiale, a sfinților, ca cei prin care este străveziu Hristos.
Un astfel de model pilduitor ni-l aduce Biserica ca un exemplu în această duminică, a IV-a a Postului Mare, ca prin învățăturile sale, prin exemplul vieții sale să înfruntăm pe scara desăvârșirii creștine spre zorii Învierii.
Sfântul Ioan Scărarul, numit într-o stihiră din Triod „pe pământ înger și în ceruri om al lui Dumnezeu”, s-a născut în anul 525 în vremea împăratului Iustinian, de origine fiind palestinian. I se mai spune și Sfântul Ioan Climax sau Scolasticul, deoarece avea o temerară pregătire intelectuală. La vârsta de 16 ani, în timpul stațării Sfânta Ecatrina de pe Muntele Sinai, ajungând ca la numai 20 de ani să fie considerat părintele întregii obști. După ce pe trece 40 de ani ca anahoret, acceptă egumenia mănăstirii din ascultare.

La o fost sfătuitorul inspirat de Dumnezeu al vremii sale, care îi îndemna pe toți cei care-l căutau, deopotrivă monahi și mireni spunând: „iubiți pe Dumnezeu și veți afla har veșnic”. Nu-i respingea pe cei care veneau la el, din motive de „ascetă”, bine știind că a privi fără să iubești înseamnă a privi în întuneric.
El a rămas în conștiința posterității prin lucrarea sa, intitulată „Scara raiului”, în care ilustrează ascensiunea spirituală a omului spre Dumnezeu prin cele 30 de trepte.
Tema scării a existat înainte de Sfântul Ioan Scărarul: mucenicia era văzută ca urcarea unei scări ce duce de la pământ spre cer, Sfânta Perpetua înaintea martiriului ei chiar a avut viziunea „scării”, apoi Maica Domnului era numită de cântări „scara cerească”. Părinții capadocieni de asemenea au utilizat această temă a scării, ea nefiind străină nici de textul Sfintei Scripturi.
Această lucrare nu-i privește numai pe monahi, ci întreaga existență creștină aflată în avântul ei spre desăvârșire. Sfântul Ioan Gură de Aur ne atrage atenția că atât mirenii, cât și monahii, avem de atins aceeași țintă.
Lăsând posterității această lucrare, Sfântul Ioan Scărarul ne

dovedește a fi știut faptul că monahismul adevărat are ca scop nu numai „să se unească cu Sfânta Treime, dar să și o exprime” (Sfântul Maxim Mărturisitorul), dându-ne astfel posibilitatea de-a fi contemporani cu sfaturile sale.
Putem vorbi de o teologie a Scării. Ea are în vedere cunoașterea lui Dumnezeu, se vorbește despre primirea luminii dumnezeiești, despre teologia apofatică — faptul că cunoașterea lui Dumnezeu stă în afara limitelor raționalului.
Pentru profesorul Ioan Gh. Savin, Sfântul Ioan Scărarul este pentru teologia ascetică, ceea ce este Sfântul Dionisie Pseudo-Areopagitul pentru teologia mistică.
John Meyendorff remarcă faptul că potrivit operii sale, creștinul este chemat să concretizeze în sine realitatea obiectivă a lui Hristos cel transfigurat.
La români „Scara” a circulat de timpuriu ca manuscris, fiind ulterior tipărită. Mitropolitul Varlaam o traduce în prima jumătate a secolului al XVII-lea, o ediție îmbunătățită scoate și Mitropolitul Veniamin Costache în 1814. O traducere mai recentă este aceea a Părintelui Dumitru Stăniloae (Filocalia vol. IX), precum și a I.P.S. Mitropolit Nicolae Corneanu (publicată în 1994).
Pentru Mitropolitul Banatului, Scara rezumă întreaga spiritualitate patristică de până atunci, și nu numai că o rezumă, ci o și sistematizează, ba mai mult, o pune sub semnul unui simbol foarte sugestiv, acela al „scării”.
E un lucru extraordinar faptul că imaginea scării a pătruns extrem de adânc în cultura română — Constantin Brâncuși a sculptat „Coloana infinitului” în 30 de trepte, inspirat fiind de lucrarea Sfântului Ioan Scărarul.
Pentru noi, cei care am străbătut calea Postului Mare, și ne aflăm în lumina Învierii, amintirea acestui atlet al lui Hristos este menită să ne susțină intensitatea urcușului duhovnicesc.
Poate că dacă Sfântului Ioan Scărarul i s-ar cere o povară pentru oamenii zilelor noastre, aceasta ar fi înlemul spre comuniune frățească și eradicarea individualismului maladiv, el însuși spunând că „ceea ce poate face omul singur e păcatul, binele neputând fi făcut decât cu ajutorul lui Dumnezeu”, iar acolo unde sunt doi sau trei în numele Său e și El prezent.
Necesitatea ca lumea să fie mai bună, mai înțelegătoare, mai luminată își găsește trepte corespunzătoare în sfaturile Sfântului Ioan Scărarul.

ȘTEFAN TOMA, Student teolog, an III, Teologie Pastorală

Experiențe biotehnologice pe embrion

Comitetul Național de Bioetică Francez redeschide o mai veche polemică privind posibilitatea efectuării de experiențe asupra embrionului uman, în primele zile ale existenței.
„În Marea Britanie, astfel de experiențe sunt permise, cu respectarea strictă a unor reguli, între care și aceea care interzice în termenii cei mai categorici o ulterioară implantare a acestor embrionii. În Franța și Italia, experiențele pe embrioni umani sunt cu desăvârșire interzise.
Dar iată că, de curând, un număr de cercetători francezi redeschide discuția, solicitând permisiunea de a efectua teste biotehnologice asupra acestei „materii vii”, cum s-au exprimat ei, asupra acestui mănunchi de celule umane.
Dacă părinții unui embrion congelat, sortit deja distrugerii, doresc să-l doneze laboratorului de cercetare, care va respecta anumite reguli prestabilite de autoritățile sanitare, cercetătorii ar trebui să se bucure de o astfel de libertate — s-a exprimat Academia de Medicină Franceză. Și a adăugat că cercetarea asupra embrionului n-ar trebui să fie o concesiune, ci o datorie și o necesitate pentru progresul medicinei. La rândul lor, biologii au căutat să explice importanța extraordinară a acestor celule diferențiate, din care vor rezulta țesuturi diverse (mușchi, tegumente, ficat, sânge etc.). Ar fi vorba, deci, nu doar de perfecționarea tehnicilor de fecundare in vitro, ci și de dobândirea de noi cunoștințe necesare în lupta împotriva unor boli ale dezvoltării (ex., cancerul), ca și de extinderea posibilităților de transplant de organe.
Desigur, Biserica Catholică a ripostat vehement, reducând orice drept de apel în această privință. Credem că legalizarea unor experiențe despre care presupunem că se fac de-a lungul timpului, ar reprezenta o amenințare gravă la adresa vieții. Teste de inginerie genetică ar putea scăpa de sub control (deci, utilizate în scopuri eugenetice) sau ar putea avea efecte neașteptate (precum accidentele genetice: monștri sau mutații genice care să creeze rezistența unor agenți patogeni la tratamentele actuale). Și, nu în ultimul rând, putem adăuga aici toate riscurile pe care le comportă tehnicile de hibridare și de clonare.

Ierom. IUVENALIE IONAȘCU

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P. S. Visarion Rașinăreanu — episcop-vicar, — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

Inna Cristea traduce din rusă, cartea lui Nikolai Berdiaev „Cunoașterea de sine”. Exercițiul de autobiografie filozofică, „Humanitas”, București, 1998, 494 pag.
Nikolai Berdiaev s-a născut în 1874 la Kiev, dintr-o familie aparținând aristocrației militare. Este recunoscut ca unul dintre marii gânditori ruși preocupați de filozofia spiritului. A predat filozofia și istoria la Universitatea din Moscova. În 1920 a fost arestat de serviciile sovietice de securitate, iar în 1922 exilat din motive ideologice, cu alți 25 de intelectuali. A trăit în Germania, până în 1924, apoi în Franța, până în 1948, când moare.

Găsim la început Nota traducătorului, apoi Cuvântul înainte de A.V. Vadimov: „Dincolo de fruntariile cunoașterii de sine, Prefață, scris la Clamart și Pilat — plaje în 1940.

„Cea mai patetică operă a lui Berdiaev” — cum o numește Ion Ianoși — consemnează, spre deosebire de scrierile memorialistice obișnuite, numai acele fapte din viața autorului care au contribuit la formarea concepției sale filozofice.

„Mă interesează nu atât caracterizarea mediului, cât caracterizarea reacțiilor mele la mediu”, spune Berdiaev. Aceste reacții reflectă dinamica spirituală suferită de autor, analiza lor echivalând cu o autocunoaștere.

Scrierile despre Berdiaev ale celor care l-au cunoscut — Zaitzev, Stavrov, Fedotov și alții — întregesc portretul marelui filozof creștin.

Avem de-a face cu o carte de introducere în filozofia lui Berdiaev care poate interesa pe oricine.

O recomandăm și noi spre lectură, deoarece deschide drumurile spre cunoașterea de sine.

H-R. Patapieviți publică lucrarea „Politice”, cu ilustrații de Dan Perjovschi, „Humanitas”, București, 301 pag.

H-R. Patapieviți s-a născut în 1957 în București, fiind, rând pe rând, absolvent al Facultății de Fizică, secția „Optică, spectroscopie, laseri, plasmă” (1982), cercetător științific (1985), asistent universitar, iar din 1994 director de studii la Institutul de Studii Germane. Este Doctor în filozofie (1990), cu o cercetare privind imaginarul filozofic al fizicii.

„Politice” reprezintă istoria îndârjirii de a refuza fatalitatea eșecului. În 22 decembrie 1989, nu ne venea să credem că am scăpat de Ceaușescu. În 12 ianuarie 1990, nu ne venea să credem că spectrul comunismului a dispărut. În 29 ianuarie 1990, nu ne venea să credem că noua putere vrea să ne conducă cu aceleași metode cu care comuniștii bolșevizaseră țara după 1945. Începând cu mineriadele și sfârșind cu simbolica instigare la linșarea Opoziției din 1 decembrie 1990, tot anul 1990 nu a reprezentat parcă decât derularea rapidă a perioadei 1945—1947.

„Politice” încearcă să ofere radiografia acestei perioade. În același timp, sugerează că ieșirea noastră din epoca deplinei culpabilități este posibilă numai prin respingerea ideii de Stat atotputernic și prin recentrarea comunității noastre pe ideea de libertate și de valoare a individualității.” (H-R. Patapieviți).

Aș vrea să adaug însă ceva foarte interesant; cineva m-a întrebat: ați auzit, ați citit ceva dintr-un scriitor obscur și prețios, cu ifose de mentor și de dictator cultural?

I-am răspuns: da, am auzit, l-am citit și mă bucur că a făcut un stagiul de „îmbunătățire” în Germania. De acolo se pot învăța multe cu privire la metodă, rigurozitate, severitate și autocontrol. Mă bucur că l-a cunoscut pe duhovnicul meu, Părintele Paisie de la Mănăstirea Sihăstria, pe care eu îl cunosc din 1950, dar acum își doarme liniștit somnul veghind asupra Mănăstirii Sihăstria. Poate că Dl. Patapieviți nu va rămâne mereu secretos în legătură cu relația sa cu Părintele Paisie.

Secretul trebuia ținut numai de P.C. Ieroschimona Paisie, duhovnicul, nu și de penitentul Patapieviți. Și dacă l-a priceput cât de cât pe părintele Paisie, ar trebui ca în scrierile sale să picure — fizician fiind, și câte un proton de iubire, chiar dacă ochelarii săi fumurii îl fac să vadă lumea culturală așa cum este: cel mai adesea întunecoasă. E greu să construiești ceva iritând pe toată lumea. Domnia Sa nu se poate să nu știe câte ceva despre „dreapta socoteală” filocalică.

Toți suntem și avem motive să fim revoltați. Dar Iisus nu s-a preocupat de elitiștii cărturari și farisei, ci de Zahei și Marii Magdalene.

Sunt convins că Dl. Patapieviți mi-ar putea demonstra tot ce am scris aici. E informat și inteligent. Nu m-aș încumeta să polemizez cu Domnia Sa. Poate avea contraargumente pentru orice. Dacă ar avea și puțină bunătate! Dar ce să caute bunătatea în cultură, în logică și, la nevoie, și în sofisme?

Dezinvoltura și amabilitatea sa polemică mă copleșește și mă umple de admirație.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

Abonamentul pe un an: 25 000 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A., Sucursala Sibiu.

